

KÄYTÖSONGELMIA VOI EHKÄISTÄ

TEKSTI: TARU HAIKONEN
KUVA: TARU VALLIUS

Eläinten käytösneuvoja Jaana Pohjola kertoo, mihin pennun koulutuksessa kannattaa panostaa ja minkälaisen omistajan koirasta tulee tutkimusten mukaan epätodennäköisemmin ongelmakoira.

KUINKA VOIN ENNALTAEHKÄISTÄ ONGELMIEN SYNTYMISTÄ KOIRANI JA MINUN VÄLILLE?

Ongelmien ehkäisyssä on tärkeää perehtyä koiran käyttäytymiseen jo ennalta. Monilla on epärealistisia odotuksia siitä, millaista elämä tulee pennun kanssa olemaan. Kaksi tärkeintä asiaa pennun kanssa on sosiaalistaminen 3-12 viikon iässä kaikkeen mahdolliseen ja peruskäsitys siitä, miten eläimet oppivat. Kun oppii ajattelemaan koiran näkökulmasta, osaa ongelmiinkin suhtautua maalaisjärjellä. Pikkupennun ei tarvitse osata kahdeksanviikkoisena sivulle tuloa tai muita hienouksia, pentuaika kannattaa hyödyntää perusasioihin.

MITKÄ OVAT TÄRKEIMPIÄ TAITOJA OPETTAA PENNULLE?

Tärkeimmät taidot ovat kontakti, hihnassa kulkeminen sekä luokse tulo. Pentu tekee oikeita asioita, jos ne sille opetetaan. Silti hyvä käytös jää valitettavan usein huomaamatta ja sen sijaan keskitytään vikalistoihin. Istuminen on hyvä esimerkki; pentu oppii nopeasti istumaan ja pian se istuu monissa eri tilanteissa. Sama tapahtuu muidenkin temppujen kanssa. Parasta on aina kouluttaa koiralle haluttu käytös jo ennen kuin ongelmaa syntyy. Vikalistat ja tapojen pois kitkemiset ovat turhia, kun kyse on usein siitä, ettei pentu vain tiedä, mitä sen pitäisi missäkin tilanteessa tehdä.

MITEN VOIN ENNALTAEHKÄISTÄ ONGELMIEN SYNTYMISTÄ OMAN KOIRANI JA VIERAIDEN KOIRIEN VÄLILLE? OLISIKO PENNULLE TÄRKEÄÄ SAADA MUKAVIA SOSIAALISIA KONTAKTEJA JO ENNEN NELJÄN KUUKAUDEN IKÄÄ, JOLLOIN ROKOTUKSET ON HANKITTU?

Ehdottomasti tulee tavata muita koiria ennen neljän kuukauden ikää. Hyvä sääntö, jota moni eläinlääkärikin nykyään soveltaa, on ensimmäisten rokotusten jälkeen. Koiranpennun sosiaalistumisen

herkkyyskausi on 3-12 ikäviikkoa, ja sinä aikana saatuja positiivisia kontakteja erilaisista koirista, ympäristöistä ja ihmisistä ei voi myöhemmin täydellisesti korvata.

TALUTTIMESSA RÄHJÄÄMINEN ON YLEINEN ONGELMA LAPPALAIKOIDEN KESKUUDESSA. KUINKA TÄTÄ ONGELMAA VOI ENNALTAEHKÄISTÄ?

Remmirähinää voi ennaltaehkäistä kouluttamalla koiralle ohittaminen. Tämä tapahtuu niin, että toistuvasti eli useita kymmeniä kertoja koiraa palkitaan toista koiraa ohittaessa. Kun näin tehdään, koira alkaa toisen koiran nähdessään odottaa herkuja ja ottaa kontaktin taluttajaan, jolloin se oppii ohittamaan näistä. Toinen positiivinen asia on se, että koiran kierrokset alenevat eikä se joudu ylikihtyneeseen tilaan, jossa se ei voi oppia mitään uutta.

MISTÄ RÄHJÄÄMISONGELMA VOISI JOHTUA, KOSKA SE ON NIIN YLEISTÄ RODUILLAMME?

Lappalaiskoirat ovat rotuja, joille haukkuminen on tyypillinen keino ilmaista itseään eikä haukkuminen tuota niille fyysisiä ongelmia. Tämä ilmenee useissa tilanteissa – mitä enemmän koira haukkuu, sitä enemmän se tulee haukkumaan jatkossa. Haukkuminen yleistyy helposti eri tilanteisiin ja paras tapa ehkäistä sitä on opettaa tilanteisiin jokin korvaava käytös sen sijaan, että keskittyy haukkumisen lopettamiseen yrittämiseen.

KUINKA PALJON KOIRAN SUKUPUOLELLA JA LUONTEELLA ON TEKEMISTÄ SEN KANSSA, MITEN KOIRA KÄYTTÄYTYY AIKUISENA? MINKÄLAISESTA KOIRASTA TULEE HELPOMMIN ONGELMAKOIRA?

Koirissa on luonne-eroja yksilöiden välillä. Koulutuksella on koiri-

tenkin monissa tapauksissa hyvin paljon tehtävissä. Tutkimusten mukaan vähiten koiraongelmia tulee niille omistajille, jotka osallistuvat leikkikunneille tai pentukurssseille nuorien pentujen kanssa ja niille omistajille, joilla on asiantuntija, jonka puoleen kääntyvä varhaisessa vaiheessa. Tutkimusten mukaan eniten ongelmia aiheuttavat fyysiset koulutusmenetelmät ja koiran väkivaltainen hoito. Usein ongelmien taustalla on pelko ja arkuus. Kun arkuutta lähdetään lääkitsemään väkivallalla ja kurittamisella, ongelmat usein kasautuvat ja mikä pahinta, koiran ja omistajan suhde kärsii erittäin paljon.

JOS PALKITSEN KOIRAANI JATKUVASTI, TULEEKO MINUSTA "VAIN NAMIAUTOMAATTI"?

Kouluttaminen perustuu siihen, että eläimet tekevät asioita kahdesta syystä. Joko ne saavuttavat tekemisillään jotain mukavaa tai välttävät jotain ikävää. Kouluttaminen on käyttäytymisen esiintymistodennäköisyyteen vaikuttamista. Koiran on koettava opittavat asiat kannattaviksi, ja meidän tehtävämme on hallita ympäristöä niin, että pääsemme haluttuja käytöksiä vahvistamaan palkkioilla. Toinen vaihtoehto olisi saada eläin käyttäytymään halutulla tavalla uhkaamalla sitä toistuvasti jollain epämiellyttävällä. Tämä on sekä eettisesti että koiran ja omistajan välisen suhteen kannalta huono tapa. Kun jokin asia on opittu, siirrytään satunnaiseen palkkioon eli herkkuja ei tarvitse kantaa kilotolkulla mukana. Samalla tavalla rankaisuun ja korjaamiseen perustuvassa kouluttamisessa jouduttaisiin jatkuvasti uhkaamaan koiraa epämiellyttävällä asialla, jotta opittu käytös säilyisi.

SAAN ERILAISIA NEUVOJA JOKAISelta KOIRAIHMISELTÄ. MISTÄ TIEDÄN MIKÄ NEUVO JA KOULUTUSTAPA ON PARAS OMALE KOIRALLENI?

Ennen koiran hankintaa on hyvä perehtyä hiukan oppimisteoriaan ja hankkia tietoa siitä miten eläimet oppivat. Luotettavaa tietoa saa sellaisista lähteistä, joilla on alan koulutus. Eläinlääkäriltä voi kysyä neuvoja tai lukea kirjoja, jotka ovat ammattilaiskouluttajien kirjoittamia. Pääsääntöisesti voidaan ajatella, mitä vähemmän koiraan koulutuksen aikana kosketaan fyysisesti, sitä parempi koulutusmenetelmä on eläimen hyvinvoinnin kannalta. Ala on villi, mutta ethän kysyisi kirurgisia neuvojakaan naapuriltasi – miksi koirankoulutusneuvoja?

Jaana Pohjola on suorittanut Englannissa eläinten käyttäytymistieteen alemman korkeakoulututkinnon. Hän järjestää kursseja eläinlääkäriasiemilla ja pitää yhteistyössä eläinlääkäriasiemien kanssa käytöskonsultointivastaanottoja. Koirien lisäksi hänen yleisimpiä asiakkaitaan ovat kissat ja hevoset. Jaana Pohjolan blogi eläinten koulutuksesta ja ongelmakäytöksestä: <http://elainkoulutus.wordpress.com/>